

KÖZVÉLEMÉNY.

POLITIKAI TARTALMU LAP.

Megjelen minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Fél évre 3 frt — kr.
 Negyed évre 1 frt 50 kr.
 Egyes szám ára: 5 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Győrött, Deák Ferencz-utca 8. szám,
 hova a lap szellemi részét illető közlemények, valamint az előfizetési
 pénzek és hirdetések küldendők.
 Hirdetéseket elfogad Nitsmann J. ur panirkereskedése és könyvnyomdája is.

Hirdetések jutányos árért közöltetnek.
 Nyiltteri közleményekért petisoronként 5 kr. és 30 kr.
 bélyegdíj fizetendő.
 Kéziratok nem adatnak vissza.

M. tisztelt olvasóinkhoz.

Több oldalról hozzánk érkezett tudósítás szerint lapunk fennállása iránt azonos hit van a m. t. katolikus közönségnél elterjedve, mintha lapunkat egyes maeenások nagylelkűsége alapította volna és nagylelkűség lapunkat díj nélküli szétküldözgetéssel fenn is tartaná. — Újdalom, ez nem úgy van! — e miatt azon kellemetlen helyzetben vagyunk, hogy daczára a legőszintébb kérelmeinknek, lapunk hordatói közül az első évnegyedért 145, a másodikért 156 és a jelenért 179 az előfizetési díjakat eddig nem küldötte be.

Mivel pedig lapunk fennállását pusztán az előfizetési díjak lehetősitik, mert hirdeteink említésre sem méltóan csekélyek:

Egész magyar nyíltsággal felkérjük az eddig hátralékban lévő t. urakat, méltóztassanak a még meg nem fizetett előfizetési díjakat, hogy kiadóhivatalunk szintén teljesíthesse kötelezettségeit, haladéktalanul a kiadótulajdonoshoz, Győrött, Deák-utca 8. sz. megküldeni.

Győr, 1893. november 29.

Hahnekamp György,
 lapvezér.

Krisztinkovich Ede, Szerkesztő,
 felelős szerkesztő és kiadótulajd.

Sankovics Bertalan,
 szerkesztő.

Vagy — vagy.

Győr, 1893. decz. 13.

Tagadhatatlanul szép is, lélekemelő is volt a három katolikus nagygyűlés látványa, midőn a hitűkhöz hű katolikus férfiak egy szívvel, egy lélekkel siettek tiltakozó szavukat felemelni a hitellenes törekvések és szándékok ellenében s ezzel hatalmas módon nyilvánítani, hogy hamis az a közvélemény, amelylyel a liberális ujtások kovácsolói takargatni óhajtják magukat. Tekintélyes súlylyal bírnak az elfogulatlan és igazságos bíró mérlegén azok a tiltakozó izek is, amelyek az ország minden vidékéről ezrével gyűjtött aláírások hirdetik, hogy az erkölseiben még romlatlan magyar nép nemcsak nem óhajtja a polgári házasságot és a kormány egyéb erkölestelen törvényjavaslatait, hanem azokkal homlokegyenest ellentétben áll s azt sürgeti, hogy képviselői az ország törvényhozó gyűlekezetében ne bátorkodjanak olyan törvényeket hozni, amelyek a legnagyobb fokban sértik küldőik vallásos meggyőződését.

Szép és lélekemelő ez, annak a jele,

hogy az igazságot el lehet nyomni, de nem lehet megfojtani; de mivel a liberálisok, a szabadság e hamis apostolai csak szóval hirdetik a szabadságot, vagy pedig egyik osztálynak óhajtásán túlmenő szabadságot engedve a másíknak, amely talán több joggal is bírna méltános óhajtásainak teljesítését követelni, minden szabadságát elveszik; az, amit eddig tettünk, az a néhány nagygyűlés, az a sok ezerre menő írásbeli tiltakozás, nem bizonyult gyakorlati orvosszernek.

Sokkal jobban meg van már rögződve a baj, semhogy ez eszközökkel utjában feltartóztatni, vagy épen megszüntetni lehetne az említett eszközökkel. Nincs tehát egyéb hátra, minthogy hathatósabb eszközökről gondoskodjunk.

S nem kell messze mennünk, vagy fejünket törnünk az ezek felett való gondolkodásban, csak ne térjünk napirendre ő szentségének, XIII. Leónak magasztos szellemű és nagy fontossággal bíró legutolsó körlevele felett, amelyet csak imént intézett a magyar püspökökhöz és ezek által a magyar katolikus hívek összeségéhez.

FÁRUKA.

Oh csak volna . . .

Oh csak volna szárnyam, mely soh'sem csüggedne,
 És alá nem hullna, — szabadon lebegve.
 Százszoros gyönyörrel ringatna a dallam,
 Bűszkeséggel lennék szüntelen magashban!

De erőtlén szárnyam! Mostoha az élet,
 Tört sóhajból áll a szárnyaszegett ének!
 És nem édes zsongás a dal hullámzása:
 Szívveremnek esendes és fájó folyása.

Nem ezt érdemeltem álmaim helyébe!
 Csalódás lelkennek mindegyik reménye.
 S mikor boldogítma már a fél valóság,
 Látom, fővisek csak a mosolygó rózsák.

Mintha átok űzne . . . Szótalanlanná lettem,
 Pedig szívem gazdag forró érzelemben,
 Nem vallok magamnak nemcsak egy barátot,
 Bár szeretni tudnám az egész világot.

S mert esendes magányban szeretek én lenni,
 A hol nem zavarhat a világból semmi,
 S kishírhajta magát kissé fáradt lellem:
 Ezért csak különöznek tartanak mind engem!

Ifjuságom álma foszlányokra tépv,
 Köny és szenvedés van multam keretébe!
 Ily színekből hogyan alkossak képet,
 Melyre lelkesülne még az árva ének.

Néha, néha mégis újra integetnek
 Lelkesítő álmok s forrón átölelnek,

Balgatag hitemmel adom magam nekik,
 S velük — velem — ismét főlelnek az égig.

De eltűnik gyorsan minden édes álom,
 Kizökent az élet a fagyos kopáron.
 S mint hűs habok után a regehős ajka:
 Ezerszer kap lelkeim egy-egy csonka dalba.

Doved.

Az iparos ifjuság.*)

— Mi baj, édes szomszédasszony? — kérdi
 L. asszonyság belépő barátóját, akinek látható
 izgatottsága aggodalomba ejtette.

— Ah, valami kellemetlenség nagyon felhaborított.

— Mindjárt gondoltam, de hát mi volt az?

— Egy csapat utcai gyerekekkel találkoztam.
 Mesterinasok voltak. Már messziről észrevettem,
 hogy heves szóváltás van közöttük. Mire odaértem,
 már olyan verekedést vittek véghez, hogy egyiknek is,
 másíknak is véres volt az arca. Odaléptem,
 illedelmes magaviseletre írtettem őket. De nem képzeli,
 milyen vakmerően utasították el közbevetésemet
 és milyen szitkozkkal halmozták el ismételt jóakaratu
 intésen re! Azután az az istentelen káromkodás,
 amit közben elkövettek!

— Igazán szánalomra méltó ifjuság!

— Szánalomra méltó? Csak utálni való, a

*.) A „Kath. Tanoncokat Védő Egyesület” lapocskáinak tartalma.

milyen vásott és gonosz. A minap is milyen éktelen
 lármát csaptak, amikor esti oskolájokból hazatértek.
 Annyira vadak, hogy sokszor a békés járó-kelő embert is
 bántalmazzák. Én már nem szeretek rájuk gondolni sem.

— Magukban véve nem volnának oly rosszakaratuak
 ezek a szegény gyermekek.

— Nem? Ha valami kárt okozhatnak, mindenkor szívesen
 megteszik. Nem szerepelnek-e minden fővárosi zavargásnál
 a legveszedelmesebb elemek között? Sok mesterembertől
 hallottam, hogy nem is akar többé inast tartani, mert nem
 lehet velük boldogulni. Különben hagyjuk ezt, nem érdemes
 azokról beszélni.

— Mégis, higgye meg, kedves barátnóm, szükséges velők
 foglalkozni és én azt gondolom, érdemes is.

— Azokkal a piszkos, romlott inasokkal?

— Azokkal. Hiszen ők egy nagyszámu polgári osztálynak
 növendékei; jövő iparos osztályunk belőlük fejlődik.

— Szomorú jövő, az igaz!

— A jövő nem lenne annyira kétségbeejtő, ha ezeket a
 fiukat jobban gondoznák. Egy kis jóakaratu, egy kis odaadás
 mellett tetemes javulást lehetne náluk elérni.

— Ne gondolja, kedves barátnóm, ezek tökéletesen meg
 vannak rontva.

— Megengedem, hogy meg vannak rontva;

Még élénk emlékezetünkben lehet az az aggodalmas hang, mely atyai szívének melegevel figyelmeztet bennünket a híthűségre és azon kötelességekre, amelyekkel hitünknek és egyházunknak tartozunk. Ha mi ezeket az intelmeket és figyelmeztetéseket jól szívünkre vennők, s ezek utasításához képest kötelességeinket teljesítők, még talán lehetne segíteni a bajon. Csakhogy éppen az a legnagyobb baj, hogy a katolikus világi elem, különösen a férfiak, ha nem is vesztették el a lélek legdrágább kincsét, a hitet, de szerfölött közömbösek, s csupa nemtörődömségből, nem kevesen pedig az érdektől is indíttatva szabad folyást engednek az oly áramlatnak, amely kétségessé teszi hazánk jövő ezredévi nyugodalmas fejlődését.

Ezt a legnagyobb bajt, a hitbeli közömbösséget kell előbb eloszlatnunk, hogy katolikus férfaink elszánt, önérdektől ment hitbuzgó tényleges katolikusok legyenek, akik bátorsággal birjanak ott, ahol szavuk súlyyal, eredménynyel jár, felszólalni s a hit- és erkölcsellenes törekvéseknek vetot mondani.

A szentatya bajaink orvoslásának főeszközéül a katolikusok közötti egyetértést látja és ajánlja és parancsolja.

Igenis ő szentsége, hitünknek legfőbb őre, az anyaszentegyház legfőbb pástora buzdit arra, hogy világi férfaink katolikus egyesületekben sorakozzanak, mert ha még lehetséges nálunk katolikus társadalom, amely nemesak névleges, hanem felfogásukban úgy, mint telteikben is katolikus fér-

fiakból áll, akkor ez csakis a világférfiak katolikus egyletekben való sorakozása által lehetséges.

Tagadhatatlan az, hogy e tekintetben történt már valami, de csak itt, ott, s ahol történt is, a legnagyobb nehézségek és harcok és előítéletek leküzdésével, s ha itt, ott történhetett, miért ne történhetnék meg mindenütt?

Eszembe jut az adventi figyelmeztetés: Itt az óra az álomból felkelnünk.

Azt gondolom, hogy katolikus érzelésünk kifejezésére nem elég csak tudomásul venni a pápai körlevél utasításait, hanem azokat teljesíteni, végrehajtani is szükséges. Ne várjuk be, míg a helyzet kényszerítő ereje erőszakkal fog bennünket arra indítani, hogy családunk, társadalmunk, hazánk biztonságának, a hitnek megmentésére csakugyan tegyünk valamit. Tehát vagy — vagy!

A szétbomlás tünetei.

E hó 9-én Párizsban Franciaország képviselőházában az anarkisták bombamerényletet követtek el.

A hír mindenütt a legnagyobb megdöbbenést kelti, és mindenki a barcellonai merénylethez hasonló elvetemedettségre gondol.

Párizsban a mint a rémhir terjedt, aképp fokozódott az izgatottság, a rémület, — és egyszerre beláthatlan néptömeg hömpölygött az utcákról a képviselőház elé.

A közrémületet okozott esemény áldozatairól senki sem tudott bizonyosat, beszéltek, hogy husz képviselő meghalt, kétszerannyi megsebesült, a robbanás következtén lezuhant a karzat egy része, maga alá temetve nemesak a karzati hallgatókat, hanem a képviselők közül is vagy százat.

Az esti lapokat hihetetlen gyorsasággal elkapkodták, s a merénylet valóságáról mindenki meggyőződhetett, habár a bomba hatását tetemesen túlozták.

A tény az: a képviselőház üléstermének második emeleti karzatáról e hó 9-én pontban négy órakor egy eddig ismeretlen tettes bombát dobott le a terembe.

Napirenden a választások igazolása volt, a ház s a karzat igen látogatott vala. A szószéken Mirmar nancyi képviselő állott, védelmezvén kérvényével megtámadott választását: befejezvéen beszédét, éppen le akart a szószékről lépni, mikor heves robbanás hallatszott, és az egész házat sűrű füst borította el; Mirmar megmerevedve halálsápadtan maradt a szószék lépcsője első fokán, s csak percek mulva tudott helyéből elmozdulni.

A robbanás után néhány pillanatig siri esend állott be. Csak a bomba szilánkjainak és a benne volt vasszögeknek meg üvegdaraboknak kopogását esörömpölését lehetett hallani a mint szétvágódtak. A füst a mennyezetig felszállván, a ködszerű levegőben látni lehetett Dupuy házelnökönek kissé előre hajlott alakját.

„Az ilyen merényletek — mondotta nyugodt hangon — nem fogják a képviselőházat zavarni, kérem a képviselőket, folytassuk nyugodtan a munkánkat. A napirend letárgyalása után az elnökség meg fogja tenni kötelességét.”

Dupuy nyugodtsága szétütte a ház tagjaira nehezült zsibbadást, de alig hogy bevezgé beszédét, az ülésteremben és a karzatokon nyöszörgés jajgatás hangzott, mi újabb izgatást okozott.

A képviselők azonban nyugodtan maradtak, s már már kezdeni akarták a Mirmar választása feletti vitát, midőn egyszerre a karzatokon leirhatlan zürzavar keletkezett, mi a képviselőkre is áterjedett. A füst elszállván, vérükben vergődő férfiakat, jajveszékő asszonyokat láttak, a nyugalom eltűnt s a házat leirhatlan rettenetes fogta el. Mindenki vad félelem között a kijáratok felé tolongott s esoda, hogy ekkor új szerencsétlenségek nem történtek.

Legsúlyosabban Lemy Abbé képviselő sebe-

de miért van ez? Nemde azért, mert nem részesülnek a kellő nevelésben és mert nem tartják őket elég gonddal távol a rossz társaságoktól.

— De miért nem teszik meg azt mestereik?

— Kétségtelenül vannak mesterek, akik megteszik; de legtöbbje talán maga is úgy nőtt fel, mint a mostani ifjuság s azért nem tudja őket nevelni vagy legalább nem törődik nevelésökkel. Nagy befolyással van az ifjuság erkölcsére a kor vallástalan iránya is. Én nem csodálom, hogy e fiúk nem jobbak, mint a milyenek; hiszen ők nem kapnak vallási oktatást.

— Az bizony igen fájdalmas dolog, magam is belátom, hogy romlottságuk legfőbb oka a vallásos nevelés hiánya. Ámde, kedves barátnóm, ez állapoton úgy sem lehet változtatni, ha nem gondolnak velők a hozzájuk tartozók.

— Miért nem lehetne változtatni? Azután nem vagyunk-e bizonyos tekintetben mi is hozzájuk tartozók? Ők a nagy társadalom fiatal tagjai, még pedig szükséges tagjai; a társadalmi összetartozás mindnyájunknak kötelességünké teszi, hogy rólok gondoskodjunk, ha a hozzájuk legközelebb állók azt megtenni nem képesek, vagy elmulasztják. Nemde, mi adunk a szegényeknek alamizsnát és nem mondjuk, hogy az a hozzájuk tartozók kötelessége. Azok a szegény inasok nem annyira testi, mint inkább szellemi alamizsnára szorulnak.

— Értem; de nem tudom, hogyan lehetne rajtok segíteni.

— Megmondom, kedves barátnóm. Először

is gondoskodni kell arról, hogy az inasok szabad idejökben, tehát vasárnap délután, alkalmas helyen összegyűlhessenek, ahol vallásos oktatásban részesülnek és bizonyos nevelő befolyás alá kerülnek.

— Azt hiszem, a templom legalkalmasabb erre; csak az a baj, hogy ott nem igen látni őket.

— Sajnos, úgy van. A templomból elszoktak a fiúk és sokat szándékosan szoktattak el. Ennél fogva más ártatlan élvezetekkel kell összekapcsolni a szükséges vallásoktatást. Szórakozást kell nekik nyújtani, játékot, olvasmányokat. Ők még gyermekek, tehát szeretik a játékot. Nem is lehet tőlök rossz néven venni, ha kevés szabad idejökben szórakozni akarnak. Ha nem kapnak nekik való szórakozást, rosszban töltik kedvüket. Magukra hagyatva, szabad idejök a bűnök valóságos iskolája lesz rájuk nézve. Mennyi rossztól lehetne őket ilyenkor visszatartani és mily szépen lehetne őket a jóban megerősíteni!

— Megvallom, nem rossz eszme. Gondolja, hogy az megvalósítható?

— Már meg is valósítják. Nemrég egyesület alakult ennek keresztülvitelére a fővárosban: a Katolikus Tanoncokat Védő Egyesület. Ez az egyesület Budapesten több gyülekező helyet szándékszik szervezni a mesterinasok számára, sőt oly menedékházat is, ahol a leginkább elhagyottak szállást és teljes ellátást is kaphassanak. Később a fiúknak derék mestereknél való elhelyezését is közvetíteni akarja az egyesület és egy szóval tes-

tileg-lelkileg gondozni a szegény fiukat. Mit szólsz hozzá?

— Egész lelkemből helyeslem a dolgot és örülök, hogy ez ügyben valami történik. Milyenek a tagsági feltételek?

— Tagok kath. férfiak és nők lehetnek. Az alapítók legalább 20 frtot fizetnek egyszer s mindenkorra és pedig vagy egyszerre vagy négyévi 5 frtos részletekben; a rendes tagok évenként legalább 60 krajczárt; a pártolók évenként tetszés szerint való összeget. Igen ajánlom, hogy az egyesületbe belépjen; mert annak, hogy célját elérhesse, sok tagra van szüksége.

— Mindenesetre belépek. Kötelességnek tekintem, hogy az ember ilyen jó ügyet elősegítsen. Nagyon köszönöm, hogy figyelmessé tett rá. Nemesak magam fogok belépni, hanem otthon és ismerőseimnek is elmondom és iparkodni fogok tagokat szerezni.

*

A Kath. Tanoncokat Védő Egyesület a csekélyebb adományokat is nagy hálával fogadja és pedig nemesak a pénzbeli adományokat, hanem pl. könyveket ifjusági könyvtára számára, felnőttebb fiúknak való játék-eszközöket, azonkívül hangszereket, élelmi cikkeket, főleg gyümölcsöt stb.

A tagok és jóltevők neveit és adományait az évi jelentés közli.

Czím: „Kath. Tanoncok Otthona” Budapest, II. ker., fő-utca 89. sz.

sült meg, kiről nem sokára az a hír terjedt, hogy sebeibe bele is halt, megsebesültek még Boucher, Dumas, Longjumeais gróf, Languisse és Leflet képviselők, egy teremőr, de ezeken kívül a teremben mintegy husz képviselő, a karzaton mintegy harmincz. A karzaton a szenatus egy tagja, és Greville az „Echo de Paris” szerkesztője is megsebesült.

Kiderült, hogy a bombát a második karzatról dobták le, az esés alatt a levegőben szétrobbant, és szilánkjai szerteszét repültek az egész teremben.

Az első kihallgatásokat a háznagyi hivatalban végzik, egy tengerésziszt azt mondá, hogy a robbanás alkalmával a merénylő jobb karjának súlyosan megkelle sebesülnie. A tettes magas, körszakállu szőke ember.

Több mint száz ember, köztük sok hölgy sebesült meg a karzaton, a talált bádóg darabokból azt következtetik, hogy a bomba szardíniai dobozból készült.

Lamyre Abbé, kit halottnak hittek, esznetelre tért, koponyájának hátsó részén súlyos sebtárg, Del Castillio képviselő két ujját veszítette el, Lefete a fején súlyosan, Lamijnai és Casenove könnyen sebesültek meg, ez utóbbinak feje fölött robbant szét a bomba.

A sebesültek közül ki sem halt meg, és halálos sebe sincs senkinek.

Hat gyanus embert letartóztattak, kik a robbanás után nyomban a buffet felé akartak menekülni.

Súlyos gyanu irányul Lenoir nevű szürke kalaposra, és Champeau nevű cipészegédre.

A Quaesturában ápolt sebesültek száma 44, egy Doux nevű súlyosan sebesültet a Charité kórházba szállítottak.

A vizsgáló bíró több biztos segédlete mellett folytatja a kihallgatást.

Sajnos jelenség! midőn ma Franciaország képviselőházában egyedül a kíváncsiság az új törvényhozókat láthatni, seregeltette egybe a közönséget, hogy az anarkizmus vadőrültsége e példátlan gonoszagra használta fel az ész elvetemtségében ez esetet.

Az anarkizmus naponta nyilvánulásával oly félelmes hatalomnak ismerteti magát, melyet minden józan eszű embernek érdekében áll nem csak meggátolni, hanem kiirtani.

Midőn azt látjuk, hogy Európa különböző városaiban házak robbantatnak fel, emberek öletnek, tekintet nélkül az áldozatok társadalmi állására, csakhogy ölessék az ember és pusztuljon a vagyon, — a társadalom betegségét kell felismerünk, mely az enyészet nyomait hordja magán.

Mert a létfentartás természeti ösztön és valjon a műveltségnek, a haladásnak a lét megsemmisítése lenne a feladata!?

A bús gondolat, mely a társadalom fejlődésében burjánzó ily gonoszságokat tapasztal, midőn a mindennapi élet viszonyaiból a merénylet gázsága okozati összefüggéssel ki nem következethető, — csakis az erkölcsi romlás, — a társadalom infernalis gyűlöletén akad meg; hogy az általános felfegyverkezés ténye, az öldöklő szereknek az emberi elme találatkonyságával mindinkább tökélesbitése egyes elkorcsosult elmének a műveltség révén a civilizált világ veszedelmére ily gyilkoló eszközt játszik kezébe.

Valjon ezen túlfeszítettséget az ember mikor elégtel meg, midőn többé a tudomány és műveltség a megélhetés, megnyugvás és családi szentély fogalmai nem vivnak egymással kétségbeesett tusákat, hogy a civilizáció és az egyéni szabadság halálra hajszolja a lét első szükségével küzdő emberiséget, a helyett, hogy neki a békét és munkát és a közélet összhangzata tiszteletével a megélhetést biztosítaná!!!

Mentő hangok.

Megtisztelve érezzük magunkat az „improductiv eredmények” című közlemény által: mindenestre a mi hibánk, ha kellőleg nem jeleztük, hogy nem abszolút, hanem relativ fogalmat boesáítottunk véleményünk kifejezésére a ma feltornyosuló támadások elleni védekezéseink megemlégtésénél, melyek közül a nagygyűléseket nem ismerhettük el azon hatásnak, mely elleneinket lefegyverezni, megsemmisíteni képes lenne.

Abszolút becsét sohasem tagadtuk s nem fagadjuk semmiféle mozzanatnak, mely a katolikus összetartás ébredését eszközözi, jelezi, — sőt inkább ezek minden egyikét szívünkbenől üdvözöljük, a minthogy a budapesti nagygyűlést is vezérezkünkkel tán a legelsőket méltattuk: — de ma a porondra állás a kötelességünk, ennél pedig oly teljes jóakaratu ömlengő testület akadémikus disertatioja, mint a január 16-iki budapesti nagygyűlés, melynek folyama alatt az oktatások valamennyi katolikus gyönyörére, szíve érzelmének erősbitésére szolgálón elmondattak, a kéjmámor legmagasabb élvére ragadhat minket, de e miatt a kormány egyházpolitikai képviselőházi tárgyalások bizony egy hajszálat sem fognak módosulni.

A képviselőházra hatni: — ez a mi küzdelmünk célja.

Megvan ez irva a pápai levélben.

Megvan ez már évek óta általunk is irva.

Katolikus társadalmat kell teremtenünk, nemcsak olyast, hogy a más fejével gondolkodni szerető a jó tanításokat társas összejövetelnél meghallgathassák, hanem mely cselekvésre ösztönözze, sarkalja különöség nélkül minden egyes katolikus.

Katolikus társadalmat kell létrehozni, hogy a katolikus el ne bujjék saját hite követelményei elől a „közműveltség”, „moder” haladás és egyéb ephemer kifejezésekkel a mit sem tevés, vagy épen ellenesekvérs táborába, hanem nyíltan, férfiasan vallja meg:

én katolikus vagyok!

Katolikus érdeket kell ébresztenünk, hogy a polgári életben tényező ember cselekvéseinek főosztónzése vallása erkölseiből eredjen.

Katolikus választókat kell teremtenünk, — kik akarják és merik a közélet választásainak erkölcsi életükből eredő szívük mélyéből fakadó meggyőződéseiket hiven követni és szavazataikat csakis a katolikus érdekek megoltalmazására, védelmére, erősítésére, fejlesztésére adni.

A kilencz millió katolikus, hogy Magyarország közéletében tényező legyen, kell, hogy a választásoknál mint katolikus vegyen részt; és ha vallásának a maihoz hasonló megtámadását, vagy ennek csak kísérletét veszi észre, forrjon egybe összakarattal és szavazatát csakis azon országgyűlési képviselőre adja, ki hitbuzgó és hű azon valláshoz, mely Magyarország ezredéves fennállását lehetősitette.

Katolikusnak kell lenni a közéletben, hogy idegen köntös behurcolását ne árulhassák elleneink „nemzeti eszmének”, ne dicsekedhessenek az emberi haladás modern reformjaival, kiknek őseik vére nem táplálta a haza földét, mely hazafui hűség Sajó, Várna, Mohács veszedelmei mellett egyedül tartotta meg a magyart.

Teljes önrzetű, cselekvésre kész katolikus kell nevelni, mely öntudattal, önkarakterrel bir lelke meggyőződése mellett hazaszeretetésben mint választó polgár képviselőjének azt választani, ki ugyanazon elvet, ugyanazon erkölcsi alapot vallja mint ő.

Katolikusnak kell lenni, hogy ne tétovázzon a törvényhozás oly szörnyszülöttek behonosítása

felett kimondani „ez nem magyar eszme”, mi csak emlékeink megrontásával erős alapjaink megingatásával csempészhető közibénk, hanem férfias magunk tartása ennek még kísérletét is távol tartsa.

Hogy ezt elérjük, ezt csak kifejtett önkormányzati élet biztosíthatja, — nem oly szárnyaszegett testületek miriadjai, mint a melyek közéletünk napi létén satnyulnak, hanem képvisleti alapon egészséges erős és minden egyesnek öntudatos akaratával kifejlődött önkormányzat.

Ez a mi meggyőződésünk, ha egyháznagyjaink nem halasztva tovább, hanem épen a többi vallásfelekezetek példájára, és okulva azon, hogy Magyarországon mindent szabad cselekedni, a mit a törvény nem tilt, de meg mert magyar törvényeink egyike sem istápolta paragraphusokkal bármelyik felekezetnek saját bel autonóm életét, megtörtént tény lett az egyszerre a törvényhozás előtt és évek óta ezt vitatjuk, tanítjuk, hogy az autonóm létre törvényhozás engedélye épen nem kívántatik.

Csak akarat kell autonóm testületté domborulni.

Ha tehát egyháznagyjaink a megkezdett egyházpolitikai küzdelmek gyökeres orvoslására egyházmegyénként a katolikus autonomia megalkotását létesítik, és ha az öntudatra kelő katolikus egybeforrottság ekép létezésének biztos záloga nyilvánvaló lesz.

Méltóztassék az országgyűlés egyes képviselőinek igen komolyan méltánylás alá veendő viselkedését összehasonlítani a mai helyzettel, hol alig vagyunk képesek petitiókkal a képviselőház elé járulhatni.

Méltóztassék elképzelni azt az időt:

Midőn a 9 millió katolikus szíve egy érzelemben megdobban, és midőn mérlegelni akarja és tudja ez ország fennállásának alkatelemét.

Valjon, midőn ez ösvényre lépni, csak akármelyik egyháznagyunk első kezdeményezésétől függ, ki felismeri a küzdelem özönében ugy hazánknak jólétét, és a korona fényét, hogy a „legyen” szóval egyházmegyéjében az önkormányzatot életbe lépteti.

Hibázhattunk-e, hogy a január 16-iki gyűlés tartást improductiv eredményének jeleztük, azon relativ fogalomnál, mely előtt az egyházpolitikai törvényjavaslatok szemben való homlok támadása lebegett, még pedig ép oly elszántan és határozottan, mint ezt a kormánylapok különböző eszmék adásával a katolikusok ellen folyamatba venni jelezik!?

Socrates a nagy bölcse igen jó szobrász is volt, és hogy az izlés ellen egyáltalán ne vétkezzék, még Pausanias korában is meglevő az akropolis bejáratánál mindjárt elhelyezett három felöltötött „Gratiat” faragott. E három szobor soha sem vala képes a „Gracziák” fogalmát megörökíteni, de a túlságos erényeskedésért, magának e különben mesterműnek is hire veszett. Ez a relativ fogalom hatása, mi néha Saturnusa az abszolútnak, — azért szent a béke, — éljen a budapesti jan. 16-iki közgyűlés, de mindenek felett

Autonomiát!!!

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A katolikus nagygyűlés** egybehívása ténynyé vált, az ország összes katolikusaihoz szóló meghívó következőn hangzik:

A magyar katolikusok régen a forrón táplált óhajok megtestesülését üdvözik az első katolikus nagygyűlésben, mely 1894. évi január hó 16-án egy küzdelmes, borongós évek küszöbén tartatik meg Budapesten.

A katolikus öntudat ébresztése után Sopronban, Komáromban, Szabadkán, nem következhetik más, mint egy országos ébredés, a vidéki katolikus tüntetések után nem következhetik más, mint az ország szívében megnyilatkozó nagy katolikus hit, elv és szinvallás, mely érdekeinek megóvásáért most jelenik meg férfias öntudattal az ország színe előtt és arra van hivatva, hogy a szellemi képességet jellemző apathia helyébe a közérdeklődést s a katolikusok tetteire buzdulását léptesse.

„Tömörülés”, ez a modern kor jelszava, tömörülés az egyházi és szellemi érdekek megvédésére, — ez kell, hogy a magyar katolikusoknak is jelszavuk legyen, ha tönkre menni, ha az őket megillető helyről leszorítottatni nem akarnak. Buzdulásra, személyes érintkezésre, a társadalmi életben a katolikus öntudat érvényesülésére van szükségünk, hogy a nagy hitközönyt, mely a társadalmi téren a kereszténység szétzüllesztését s a politikai életben a mellőzést és megsemmisülést vonja maga után, győzelmesen ellensúlyozhassuk s ezáltal a nemzeti kulturális életet is a kereszténység fölébredése által a legnemesebb, a legáltalánosabb társadalmi érveléssel gazdagítsuk. Ez keresztény és egyszerű, mint hazafias vállalkozás.

E nagy munkára hívjuk fel a kath. férfiakat, fogadják készséggel meghívásunkat, s jöjjenek a kitűzendő határnapon fel Budapestre.

Az előkészítő bizottság nevében:

Gr. Esterházy Miklós Móríc, elnök.

Gr. Zichy Nándor, elnök.

— **Erzsébet királyasszony** legutóbb három nap volt Porto Empe dokleiben és Gírgentiben. Gírgentiben különösen a székesegyházat, a villa Garibaldi, a dór templom maradványait nézte nagy érdeklődéssel, s több kirándulást tett a vidéken, a melyekre csak egy udvarhölgy és egy kamarás kísérte el. Gírgentiben ő felsége a királyné egy szállodában a többi vendéggel együtt ebédelt teljes inkognitóban. Gírgentiből Tunisz felé utazott.

— **A francia képviselőházban** elküvetett bombamerénylet tettese kézrekerült, a tettes Vaillant Agost, született Meziéresben 1861. december 29-én, timárlegény, a ki Marchal álnév alatt Párishoz közel Choisy le Roi-ban lakott és ott egy börtnyárban dolgozott. Vaillant egyike volt ama gyanúsoknak, kik a buffet felé akartak menekülni, társai Vincent, Sallon, Cottia, a merényletben részeségüket határozottan tagadják. Leginkább két nő vallomása vall utbaigazítón, Malleonné egészen leírta a tettes külsejét, s a személyleírás teljesen reá illett Vaillantra.

A rendőrtörök Lepiné, Meyer vizsgáló bíró és Renillier államügyész a hotel de Dieuben folytatva a kihallgatást, végre egy sarokba szorították a gonosztevőt, hogy kimerítő vallomást tett. Vaillant néhány év előtt egy szocialista közlöny felelős szerkesztője volt. Nős, két gyermek atyja, családját elhagyta, és Buenos Airesbe ment, Franciaországba visszatérve, ötször büntették meg lopás és más vétségek miatt. A rendőrség már régóta a forradalmár szocialista párt legfanatikusabb tagjai egyikének ismeri.

— **A magyar képviselőház részvétét** a párizsi merénylet fölött következőn fejezte ki:

Ugron Gábor: a szeretet nevében szót kérve, kijelenti, hogy midőn a bombarobbanás Franciaország képviselőházában oly pusztításokat vitt véghez, kifejezni óhajtja azt a rokonszenvet, melylyel viseltetünk a francia képviselő kamara iránt, és egyuttal hangoztatni kívánja azt, hogy az alkotmányosság parlamenti intézményei, a melyeket a régiek százados küzdelmek árán annyi szenvedés, köny és vér útján bírtak kivívni, egy maroknyi gonosztevő által nem semmítettnek meg.

Darányi Ignác pártja részéről kifejezést ad az indignációnak és sajnálatnak a példátlan merénylet felett, melynek különbség nélkül mindnyáján hatása alatt állunk.

Horánszky Nándor óhajtja, hogy a rokonszenv és a szolidaritás egysége e hazában pártkülönbség nélkül manifesztáltassék.

Elnök: Azt hiszi, a t. ház érzelmének rokonszenvének az elhangzott szavak elég határozottan adtak kifejezést (Élénk helyeslés.)

— **Ottó főherceg sebe** genyedés és láz nélkül gyógyul, rövid idő múlva szabadon használhatja karját, melyet most felkötve hord.

— **A hercegprímás elleni** gyilkossági kísérlet ügyét a királyi tábla tárgyalván, dr. Eötvös Bálint semmisségi panaszának elvetése mellett az elsőbírósági ítéletet indokolással együtt helybenhagyta.

— **Uj kath. kör.** Ó-Kanizsán kath. kör alakításán buzgólkodnak s már annyira jutottak, hogy megerősítés végett alapszabályaikat a ministerium elé terjesztették.

— **Kath egyetem Pécssett.** Pécs városának decz. 5-én tartott közgyűlésén Jobst László azt indítványozta, hogy Pécssett kath. egyetem állítassék föl. Az indítványt nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadták s egy tizes bizottságot választottak, melynek feladata lesz a püspökkel érintkezésbe lépni s a terv megvalósításán munkálkodni.

— **József Ágost főherceg** nászutazásában Kairóba érkezvén, azonnal meglátogatta a khedivét, ki is a látogatást viszonzta.

— **A Britisch-muzeum** Londonban négy egyiptomi mumiát kapott ajándékba a khedivétől. Grebaut 1891-ben rátalált a hatalmas Amonisten papjainak sírjára, ezek az ó-kor leghatalmasabb egyházi szövetkezetét képezték. A deir-elba harilbarlang közelében egy ciszternában földalatti ut torkolatára bukkan Grebaut, melyen keresztül egy óriási sírboltba jutott, ahol nem kevesebb, mint 163 mumiát talált. E mumiákat Gischbe vitték és ott akarták kiállítani, de a hely kevés volt, azért a khedive azokat különböző muzeumoknak elosztotta. A londoni muzeum egy papnőnek, Tentkaufnak mumiáját is megkapta. Nagyszerű koporsóban fekszik a papnő begöngyölve, az ékes művü koporsó a 22 dinasztia korából eredhet, tele van festményekkel, vallásos mondatokkal, a fejnél egy lóthosz virág díszlik, lábánál Nutot, az ég istennőjét látjuk, az oldalakon az alvilági ut

van képes ábrázolásban; a hieroglyphék teljesen különböznek azoktól, melyek a Britisch-muzeumban őrzött eddigi egyiptomi leleteken láthatók.

— **Erzsébet czirkáló hajó** a Vörös tengerről jövet Port Saidba érkezett, Pólában 19-én várják megérkezését, világkörütrjára ez a hajó Ferencz Ferdinánd főherceggel mult év decz. 15-én indult a trieszti kikötőből, a már ez év aug. 25-től e hajót elhagyó főherceg e hó 15-én egy Llyod gőzösön, hogy ezt a hazai partokon üdvözölhesse, elébe indul.

— **Az egységes** elméleti jogi államvizsgálat tárgyában gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi minister törvényjavaslatot terjesztett be, mely szerint: Az eddig fennállott jog- és államtudományi államvizsgálatok, továbbá a jog- és államtudományi doktori szigorlatok, mint a gyakorlati jogi, illetve közigazgatási pályákra előfeltételül szabott minősítő vizsgálatok megszüntetnek, ezek helyett az elméleti jogi államvizsgálat létesítnők.

— **Vaillant** a bombát egy kis főző fazékból készítette, melyet szögekkel megtöltött, a közepén pikrinsavval és cziánsavas nátronnal megtöltött csövecske volt. A két sav szénsavval telített pamut által volt egymástól elválasztva. A sav feladata volt, hogy a kiszámitott időpontban marja keresztül a pamutot, s a két elválasztott sav egyesülése következtén álljon be a robbanás.

— **Nola Grossa** mellett egy fiumei magyar hajót, Dampierre a neve, Lamington nevű angol gőzös vigyázatlanságból ketté szelte, a három árbócos hajó Kalkuttából jutarakományt hozott, s most Tuniszból jött Fiuméba, félóra alatt elsüllyedt. A legénységet megmentette a kártevő angol gőzös s őket Fiuméba haza hozta.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Doved urnak. Szíves kérdésére, miután ön előtt titok tárgyat nem képezvén, egész bátorsággal kijelenthetem, hogy a terv végrehajtása sikerült ugy, amint hallotta. Különbön köszönet.

Lapvezér:

HANNEKAMP GYÖRGY.

Szerkesztő:

SANKOVICS BERTALAN.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

KRISZTINKOVICH EDE.

Kovács és Mezey Budapest és London!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint **Győr és vidéke** részére dús választéku raktárunkat **Chinai tea, jamaikai és brasíliai rum, valódi francia és magyar cognakban**

HORVÁTH IGNACZ

fűszerkereskedő urnak fűszerüzletében helyeztük el.

Kirakatunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be, **eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett** a legkényesebb igényeket kielégítik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevőközönség az első kísérlet után, csak

„Kovács és Mezey“

czimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felhívjuk még a nagyérdemű közönség figyelmét ujonnan megjelent kis árjegyzékünkre, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beváló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kiváló tisztelettel

KOVÁCS és MEZEY.

5—8

Czimünk minden dugaszba be van égetve!